

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1975/32
Karar Sayısı : 1975/40
Karar Tarihi:11/3/1975

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : Sinop Ağır Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU : Resmi Gazetenin 18.5.1974 günlü, 14890 mükerrer sayılı nüshasından yayımlanan “Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı” hakkındaki Kanun” un 2. maddesinin (A) ve (B) bentlerinin iptali istemidir.

I- OLAY :

Sinop Ağır Ceza Mahkemesinin bakmakta olduğu davada sanık hakkında uygulanacak olan Türk Ceza Kanunu’nun 202. maddesinin yer aldığı 1803 sayılı Yasanın 2. maddesinin (B) bendinin Anayasa’nın 92. maddesiyle saptanan yöntemlere uyulmadan yasalaştırıldığı sanık vekili tarafından ileri sürülmüş, bu iddia Mahkemece ciddi bulunarak, söz konusu yasa maddesinin (A) ve (B) bendlerinin iptali için, Anayasanın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanununun 27. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir.

II. İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi, İçtüzüğü’nün 15. maddesi uyarınca 11.3.1975 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında aşağıdaki sorunlar üzerinde durmuştur:

1- Anayasa Mahkemesi’nin itirazı incelemeye görevli ve yetkili olup olmadığı sorunu:

Suç ve cezaların affı hakkındaki yasama belgelerinin Anayasa’ya uygunluk denetimine bağlo olup olmayacağı sorunu üzerinde tekrar tartışmalar yapılmış ve bu denetimin Anayasa Mahkemesince yapılmasına anayasal açıdan olanak bulunduğu sonucuna varılmıştır. Konu hakkında ayrıntılı gerekçeler, daha önce Mahkememizin verdiği 28.11.1974 günlü, Esas:1974/34, Karar: 1974/50 sayılı kararda tümüyle açıklanmış olduğundan (Resmi Gazete: Gün: 21.1.1975, Sayı: 15125) burada tekrarına gerek kalmamıştır.

Orada da gerekçeleriyle gösterildiği ve benimsendiği üzere, bir kuralı itiraz konusu yapılan 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı yasa, Anayasa’nın değişik 147. maddesindeki “Kanun” deyiminin kapsamına girmektedir. Öbür yönden, Anayasa’nın Anayasa’ya uygunluk denetimi dışında bıraktığı yasalardan değildir. Şu duruma göre, itiraz yoluyla gelen bu işe bakmanın Anayasa Mahkemesi’nin görevi içinde bulunduğu ortadadır.

Bu görüşe Şahap Arıç katılmamıştır.

2- Anayasa’ya aykırılık itirazında bulunan Mahkemenin bu konudaki yetkisi:

Esas Sayısı : 1975/32
Karar Sayısı : 1975/40

Sanığın yargılanması sonunda üzerine atılan suçun sübuta varması halinde Mahkemece uygulanacak kanun kurallarında birisi de, suçun niteliği ve işlenme günü bakımından, 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Yasanın 2. maddesinin (B) bendidir.

Çünkü, sanığın suçuna uyan Türk Ceza Kanunu'nun 202. maddesi bu Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendinde yazılıdır. Mahkemenin itiraz yoluyla bu yasa hükmünün iptalini istemesi Anayasa'nın değişik 151. ve 44 sayılı Yasanın 27. maddelerine uygun düşmekte ise de; aynı Yasanın 2. maddesinin (A) bendine yönelen itirazı incelemeye olanak yoktur. Çünkü yukarıda gösterilen yasa hükümlerine göre bir mahkeme ancak, görmekte olduğu davada uygulama durumunda bulunduğu bir kuralın iptali için itiraz yoluna başvurabilir, bu davada da Mahkemenin bu kuralı uygulaması söz konusu değildir. Bu nedenle, itirazın 1803 sayılı Yasanın 2.maddesinin (A) bendine yönelen bölümünün, Mahkemenin bu konudaki yetkisizliği nedeniyle reddine karar verilmelidir.

3- İtiraz konusu kuralın daha önce iptal edilmiş olması:

15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Kanununun 2. maddesinin (B) bendindeki kuralın Türk Ceza Kanununun 202. maddesi açısından iptaline, Anayasa Mahkemesince, Resmi Gazetenin 25.2.1975 günlü, 15160 sayılı nüshasında yayımlanmış olan 7.1.1975 günlü, Esas: 1974/40, Karar: 1975/4 sayı ile karar verilmiş olduğundan, bu konuda yenden karar verilmesen yer kalmamıştır.

Nihat O.Akçakayalıoğlu incelemenin (B) bendinin tüm olarak incelenmesi gerektiği karşılığında bulunmuştur.

III- SONUÇ :

1- İşin incelemesinin Anayasa Mahkemesi'nin görev ve yetkisi içinde bulunduğuna, Şahap Arıç'ın karşıoylariyle ve oyçokluğu ile;

2- 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Kanununun 2. maddesinin (A) bendinin davada uygulama yeri olmadığından, bu bende yönelen itirazın Mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine oybirliğiyle;

3- 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Kanununun 2. maddesinin (B) bendindeki kuralın Türk Ceza Kanununun 202. maddesi açısından iptaline 7.1.1975 gününde Esas: 1974/40, Karar: 1975/4 sayı ile karar verilmiş olduğundan, bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına Nihat O.Akçakayalıoğlu'nun (B) bendinin tüm olarak incelenmesi gerektiği yolundaki karşıoyu ile ve oyçokluğuyla;

11.3.1975 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Muhittin TAYLAN	Kâni VRANA	Şahap ARIÇ
		Karşıoy ekli

Üye	Üye	Üye
İhsan ECEMİŞ	Ahmet AKAR	Ziya ÖNEL

Üye	Üye	Üye
Abdullah ÜNER	Ahmet KOÇAK	Lütfi ÖMERBAŞ

Üye	Üye	Üye
Hasan GÜRSEL	Ahmet Salih ÇEBİ	Şevket MÜFTÜGİL

Üye	Üye	Üye
Adil ESMER	Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU	Ahmet H.BOYACIOĞLU

KARŞIOY YAZISI

Görev sorununa ilişkin karşıoy:

İlk inceleme evresinde 1803 sayılı Af Kanuna ait Anayasaya aykırılık itirazının incelenmesinin Anayasa Mahkemesinin görevi içinde olmadığı ileri sürülmüş ise de bu itiraz Anayasa Mahkemesince çoğunlukla reddedilmiştir.

İtirazın konusu 1803 sayılı Af Kanununun bir maddesine ilişkindir. Anayasamızda yasama meclislerinin af yetkisinin Kanun niteliğinde olmayıp karar niteliğinde olduğu açıklanmıştır. (Anayasa M.64). Bu iki mefhumun hukuki sonuçları çok farklıdır. Zira, Anayasa, kanunları Anayasaya uygunluk denetimine tabi tuttuğu halde kararları bu denetime tabi tutmamış; ancak bu denetime tabi tutmak istemediği kanun maddelerini ve bu denetime tabi tutmak istediği kararları Anayasa'nın çeşitli maddelerinde göstermiştir. (Anayasa m.65,81 de olduğu gibi). Bu nedenledir ki Anayasa'nın 64. maddesinde karar şeklinde kullanacağı açıklanan af yetkisi,

Esas Sayısı : 1975/32
Karar Sayısı : 1975/40

Anayasada istisnai bir hüküm bulunmadığından Kanun şeklinde tasarruf edilemez. Aksi görüşün kabulü, yasama meclisinin takdirine bırakılmış olan af yetkisi Anayasa Mahkemesinin takdirine verilmiş olur. Kanun yapma prosedürüne uymak mecburiyeti varsa o prosedüre riayet edilir, fakat bu af tasarrufu, sırf bu sebeple kanun niteliği almaz. Zira, af yetkisinin karar niteliği bir anayasal niteliklidir. Anayasada bu hususta istisnai bir hüküm olmadıkça bu nitelik değişmiş kabul edilemez. Anayasada karar şeklinde kullanılacağı gösterilen bir yetkinin evvelden beri kanun şeklinde kullanılmış olması da neticeyi değiştirmez.

Açıklanan nedenlerle itirazın incelenmesi Anayasa Mahkemesi'nin görevi dışında kaldığından bu itirazın tetkikini Anayasa Mahkemesi'nin görevi içinde kabul eden karara karşıyım.

Üye
Şahap ARIÇ